

Tillsynsspåret, Renare mark, 14 februari 2007

Miljörådgivning ur ett bredare perspektiv -
Bolagens behov av att få ett beslutsunderlag
som omfattar pengar, ansvar, tider.

Åke Eriksson, Golder Associates AB

Rättsläget både klargjort och osäkert

- Vi har i prejudikat redan fått beskedet att undersökningar är skäligen till varje pris
 - Nedre Umeälven
 - Klosters färgfabrik
 - mfl.
- Hantera detta faktum varsamt, känslan av att godtycke råder är stor, ("Likhet inför lagen finns ej")
- Var gränsen går mellan för- och detaljundersökningar och när arbetet går över i en åtgärdsundersökning? (Jfr. utlandet)
- Den stora frågan kvarstår:
Riskreduktion/risk management
eller föroreningsreduktion?

- Hur skulle du känna inför en myndighet...

- ...som hävdar att du skall bekosta en undersökning av markskador, som det bolag du jobbar i får ansvar för genom ett avyttrat dotterbolag och där skadan skedde mellan 1946 och 1972?
 - ...att du som utpekad har bevisbördan, s.k. omvänd bevisning, ”visa att du är oskyldig”...
 - ...att ansvaret inte preskriberas utan att du har kvar det för all framtid om bolaget konstateras skyldigt...
 - ...att myndigheten inte behöver ta hänsyn till skälighet/kostnaderna för undersökning...
 - ...ej heller det faktum att dotterbolaget har haft tillstånd att släppa ut aktuella ämnen i recipienten?
- Genom miljöbalkens konstruktion blir miljömyndigheten ett ”extremistiskt” inslag i ett bolags normala verksamhet
- *Det finns ingen ”uppsida” för bolaget*

- Vad händer sedan?

- Tjänsteskrivelsen eller föreläggandet om

...vet ej, beror på resultatet, vi kör stegvis och det är bra...

... mellan 1 och 50 MSEK är normalintervall, men det kan man inte säga på förhand...

... 3 – 6 år är vanligt, men det beror på vad du menar med ”utagerat”...?

- Styrelsen vill få följande fråga belyst:
 - Vad kostar undersökningen (notera singularis)?
 - Vad kan en eventuell åtgärd kosta/ behov av reservationer?
 - När kan ärendet vara utagerat och avfört från dagordningen?

- Vad svarar vanligtvis konsulten/juristen?

- Hur kan vi som rådgivare och myndighet ge tillsynsspåret en bättre start ?

- Respektera bolagens syn på att beslut skall gälla och inte vara av ”tills vidarekaraktär”, bolagen söker en *slutreglering*
 - Arbeta - tidigt i projektet - igenom de rekvisit som krävs för att kunna *slutreglera ärendet så långt kunskapen medger*
 - ...*baserat på nuvarande undersökningsresultat och bedömning... krävs inga ytterligare undersökningar*
 - ...*förutsatt att ett kontrollprogram i punkterna x, y, z och i följande media ... verifierar att risken är på acceptabel nivå i enlighet med utförd riskbedömning och riskvärdering krävs ingen ytterligare åtgärd*
 - Tydliggör kommunikationsproblemet vid första mötet;
 - bolaget vill prata ansvar, tid och pengar,
 - myndigheten vill fastställa ämnen, halter, mängder och miljö- och hälsorisken
- Men inse att bolagen **MÅSTE** värdera risken för en kostnad/ett ansvar – hjälp dem!
 - Myndigheter och konsulter måste gemensamt tillhandahålla tidigare erfarenheter (benchmarks), dvs:
 - Vad har motsvarande undersökningar kostat i andra projekt?
 - Vad har en skada av aktuellt slag kostat i samma område eller i andra sammanhang?
 - Hur snabbt måste åtgärden sättas in – dvs när faller kostnaden ut?

Skälighetsbegränsningen

- **Steg 3: Omfattning av adressats ansvar**
(Skälighetsbedömning MB 10:4)
 - **Tid** sedan förorening uppkom (1969);

Total kostnad för
nödvändig
miljövårdsåtgärd

Men glöm inte att de åtgärder som fastställs som miljömässigt motiverade redan skall ha bedömts som *kostnadseffektiva, innan skäligheten beaktas* – dvs när sanering skall ske inom ramen för ett tillsynsärende måste jämkningen av åtgärden ske i två steg, först att åtgärden är kostnadseffektiv och sedan skälighetsbegränsningen

- Omständigheter i övrigt, person och ekonomi (nytta eller vinst)

adressat

Alternativt förhållningsätt

- Bolaget bedömer att skadefallet kan bli en "ending story" och initierar bolagskonstruktion

-Det finns en risk att vi som bransch och nätverk betraktas från andra samhällssektorer och hänsyn

-Vi måste tvärtom arbeta hårt för att förankra arbetet som en del av alla andra miljöfrågor och att kostnaderna för denna smala fråga vägs mot kostnaderna för andra utgifter i samhället. Hellre en kontrollerad risk i hela landet än ett mindre antal dig-and-dump

... handlar om
... många sysselsatta
... pengarna på att flytta
... metaller från en plats till en annan är det
kanske tom försvarbart?